

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

„Mirenii noștri”.

În legătură cu articolul nostru din nr. 17, „Gazeta Transilvaniei” publică cele de mai jos, pe cari le reproducem în întregime.

Declarațiune.

Fiind colaborator al „Gazetei Transilvaniei” am publicat, ca de obicei, fără recensiunea anterioară a redacției, foia din Nr. 28. Văzând că i-am pricinuit ziarului, la care țin atât de mult, un atac nemeritat din partea „Unirii”, mă-am tras consecunțele, demisionând din șirul colaboratorilor interni ai ziarului. Regret din suflet, că „Unirea” nu înțelege tendința, cu desăvârșire salutară de care am fost condus, scriind aceea foia. Îmi insinua intenția că așa fi voit să ofenzez preoțimea română de ambele confesiuni. În contra acestei acuze, care mă supără cu atât mai mult pentru că nu am meritat-o, nu cred să am nevoie de a mă apăra, după ce stima și devotamentul meu față de preoțimea noastră o cunosc toți amicii, cunoscuții și rudele mele, cari aparțin tagmei preoțești. Tot ce regret este că „Unirea” nu se știe emancipa de a nu privi scrieri literare din perspectiva scundă a confesionalismului.

Aurel P. Bănuț.

După ce declarația de mai sus dovedește până la evidentă, că redacția noastră nu a cunoscut foia dlui Bănuț, fiind dânsul colaborator intern, înainte de a fi fost publicată, și astfel atacul, pe care „Unirea” ni l-a adresat nouă, este cu desăvârșire lipsit de ori ce temei, sperăm că și „Unirea” va regreta acel atac exagerat, pe cât regretăm noi că „Unirea” dintrun toleton umoristic al dlui Bănuț se vede îndemnată să scrie un „articol de fond”.

Redacția.

Declarație.

„Unirea”, în numărul 17 mă face responsabil pentru conținutul „Gazetei Transilvaniei”, numindu-mă „proprietarul” ziarului. Țin să constatez, că nu sunt nici proprietarul, nici directorul, nici colaborator al acestui vechi și meritos organ. Astfei nu am nici dreptul nici posibilitatea se dispune să fie publicat în coloanele lui și ce nu.

Aș putea să mă mărginesc la constatarea acestor stări factice. Totuș țin să fac

unele mărturisiri, după ce „Unirea” a adus, deși fără nici un temei, numele meu în legătură cu foia dlui Bănuț din nr. 28 al „Gazetei Transilvaniei”.

Să admitem, că tipurile de șoviniști confesionali, create de dl Bănuț, sunt exagerate. Am însă impresia, că Unirea exagerază tot atât de mult, când prezintă acele tipuri, ca o caricatură a preoțimei noastre în calitatea ei de colectivitate socială. Criteriul unei scrieri satirice constă chiar în cumulara însușirilor bizare, pe cari le înfățișează tipurile excepționale, anormale, ale unei colectivități. Satira este oglinda convexă, în care ne prezintă autorul lumea. Exagerarea comisă de dl Bănuț, prin schimbușirea prea groțască a tipurilor sale de palavragii confesionali, poate fi criticată din punct de vedere literar. Nu însă din punct de vedere confesional.

O ofenzare a preoțimei noastre, — ca a celei mai valoroase clase sociale românești, din care cei mai mulți intelectuali români ne tragem nu numai prigenia, dar de care ne leagă și infinite legături de consanguinitate, și prietinie, — nu poate descoperi în foia dlui Bănuț, numai susceptibilitatea izbucnită într-o judecată prea subiectivă. Cu aceeași logică, cu care „Unirea” vrea să descopere o ofenză la adresa preoțimei noastre de ambele confesiuni, în aceea foia, s'ar descoperi o ofenzare a corpului ofițeresc din Țară în Moș Teacă al lui Bacalbașa, o ofenză adusă corporilor legiuitoare române prin „Scrisoarea pierdută” a lui Caragiale, s'ar putea lua drept ofenză pentru femeile din întreaga lume scrierile lui Mark Twain, ale lui Rakosy Viktor, Raoul Auenheimer, Armande Sylvestre, etc. de o ofenză a întregii societăți engleze celebra „carte a snobilor” de Thackeray, ori de o vătămare a onoarei medicilor, medicul caricat de Mollière, de o insultă a ziaristilor tipul ziaristului pus pe scenă de Otto Ernst, și de o pângărire a profesorilor celebra satiră „der Besuch im Karzer” de Eckstein și așa mai departe, în infinit.

Permită-mi „Unirea” să fac încă o mărturisire. Cred că nu este de loc oportun nici din punctul de vedere al interesului cauzei noastre naționale, nici din acela al interesului nostru bisericesc, ca să facem caz mare din câte un lucru mic, să umflăm, dându-i dimensiuni uriașe, câte un incident de natură trecătoare. În interesul nostru obștesc ar fi de dorit, ca să trecem fără emoții și sguđuri adânci la ordinea zilei asupra unor satire literare, cari trecute cu

vederea nu fac stricăciune, pe când zgândărite, pot să formeze punctul de emanațiune al unor desbinări foarte păgubitoare.

Să nu provocăm certuri din cauze mici, ca să putem fi so idari în cauze de importanță hotăritoare.

Brașov, 25 Febr. n. 1913.

Dr. Alex. Vaida-Voevod.

*

Am reprodus textual aceste declarații, pantru ca să dăm prilej de lămurire celor cari s'au simțit „atacați” prin articolul nostru.

În realitate noi n'am făcut altceva decât am luat *apărarea* preoțimei noastre într'o zeflemea, care ne-a jicnit adânc.

Noi am adus în discuție chestia, sau foiletonul „Gazetei” — s'o spună opinia publică nepreocupată!

N'am făcut-o cu nici o pornire dușmănoasă; și nu ne-a trecut nici prin minte să provocăm dimisii și crize redacționale. Eram satisfăcuți cu trei șire, în cari dl deputat dr. Al. Vaida Voevod, sau redacția „Gazetei” spunea, că *nu* se identifică cu foiletonul și că autorul regretă a-l fi scris.

Atât era de ajuns — și atât doream noi pentru repararea ofenței, ce s'a adus preoțimei, — cea mai valoroasă clasă socială românească, cum spune dl dr. Vaida-Voevod.

Cu aceasta noi am încheiat.

Dacă dl deputat dr. Vaida-Voevod, crede că e necesar, să intrăm în analiza literară a *zeflemei* (e o mare distanță dela zeflemea la satiră!), am mai putea întinde vorba, căci autorii, la cari dsa se provoacă — îi cunoaștem și noi: sunt satirici și umoristici, dar *zeflemist* nu e nici unul!

De aceea ne-am ridicat protestul nostru, împotriva zeflemei, pe care preoțimea noastră nu a vrednicit-o.

Clara pacta!...

La împăcarea româno-maghiară. Cetim în „Românul” următorul: *Comunicat oficios.* În fața diferitelor zvonuri, cari pot să ducă în rătăciră opinia publică românească, suntem autorizați a constata faptul, că în timpul din urmă, la invitațiunea unor factori conducători ai politicii actuale de guvernament în statul ungar, au avut loc discuțiuni între numiții factori și între reprezentanții chemați ai partidului național român din Ungaria și Ardeal, în scopul de a se crea o astfel de situațiune politică, în care poporul românesc din acest stat să-și poată vedea asigurată existența sa națională și progresul său cultural, moral și economic.

Intemeiate din ambele părți pe vădită bunăcredință, aceste discuții au vărsat multă lumină asupra fondului acestei mari chestiuni, dar n'au avut, cu toate acestea, darul de a produce o limpezire a ei, constatându-se imposibilitatea momentană a întemeierii tuturor piedecilor, cari în mod esențial stau în calea aplanării definitive a diferendului dintre poporul român și politica de guvernament a statului ungar.

Rămâne deci ca factorii rezonabili pentru conducerea politică a statului nostru, chiar în interesul consolidării sănătoase a stărilor politice, să chibzuiescă asupra mijloacelor pentru mulțămirea poporului românesc din această țară, iar partidul național român să-și urmeze înainte lupta sa politică pentru asigurarea existenței naționale a acestui popor și promovarea intereselor lui de viață.

Rezultatul pertractărilor vienezee privitoare la convențiile comerciale cu statele balcanice e, că Austria a dat concesiune Sârbiei la un import de 8 mii vite mari, respective la 20 mii de porci anual.

Guvernul maghiar și-a dat învoirea la această concesiune cu toate împotririile agrarilor. În vederea acestui import este nădejde că se va mai festina carnea în viitor.

Termin fix pentru prăznuirea sf. Paști. Ministrul instrucțiunii prusiac într'un discurs ținut în comisiunea bugetară a zis, că a intervenit la Roma, ca să se fixeze pe viitor un termen fix pentru prăznuirea paștilor. În Vatican însă nu s'au arătat oamenii aplicați a schimba situația de până aci.

Economie.

II.

„Cu aceeași povară și greutate duci pe pământ un car de gunoiu rău sau bun, dar acolo gunoiul cel bun dă o roadă de 2 ori mai mare ca cel slab” și dacă locul e pe deal „de 2 ori mai ușor poți să aduci o roadă bună în jos decât poți duce gunoiul slab în sus pe deal”.

Iată cum se cugetă oamenii din Șvizzera, aceia cari nu au decât pășunate frumoase pe vârfuri de munte, unde suie gunoiul în corfe, sau în putoane pe cari le poartă ei în spate. Aceștia au locuri de cosit de unde aduc în jos cel mai bun nutreț, fân de pe fața pământului, dar și au ei cele mai frumoase și mai sănătoase vite din toată lumea și după acelea trăesc.

Într'o gară, când plecam pe pusta Ungariei, într'u în vorbă cu un d. preot. Dânsul spunea că gunoiul nu are putere hrănitore, ci el dă numai căldură pământului; nu i-am mai răspuns nici atunci, nici acum nu voiesc, dar totuși amintesc unele păreri bazate pe încercări și scrutări, cari spun că

gunoiul de cal conține: 70—75% apă, 5.8% N, 2.8% P (phosphor) și 5.3% K. (caliu.)

Gunoiul de oșie conține: 65—70% apă 6.3% N, 2.3% P. și 6.8% K.

Gunoiul de vite cornute conține: 80% apă, 3.4% N, 1.60% P. și 4% K.

Gunoiul de porci conține: 80% apă 7.1% N, 2.5% P. și 7.7% K.

Gunoiul paserilor de casă conține mult P (phosphor), N (nitrogen), P (fosfor) și K (Caliu) sunt numirile științifice ale unor săruri cari duse în pământ acolo se topesc în formă de apă și în starea aceasta sunt sorbite de rădăcinile plantelor.

De aici urmează că gunoiul de grajd conține părți nutritoare însemnate, pe cari trebuie să le grijim dacă nu voim să ducem gunoi slab pe pământ. Drechsler când vorbește despre gunoie pentru fiecare plantă pentru trebuințele ei, zice că în 200 miji metriche, adică aproape în 30 de care de gunoi bun se cuprind 100 kg. N. 48—50 kg. P. și 190 kg. K. iarăși o dovadă despre puterea nutritoare a gunoiului de grajd.

Am zis gunoi bun, pentru că nu tot gunoiul este bun. Dacă grămada de gunoiu este într'o parte joasă a ogrăzii sau curții și dacă toată apa din curte se stringe pe el, toate sărurile amintite sunt spălate de puvoaiele umflate și duse pe locurile nu știu cui, care nici nu visază de ce i-se îngrășă pământul sau cositorul, căci crede că noroiul este cel care îngrășă.

Urmează deci pentru a avea un gunoi bun, pe lângă cele înșirate mai sus, să așezăm gunoiul pe un loc mai ridicat, sau să ridicăm locul unde așezăm gunoiul, ca apa să nu curgă la el. Însă de pe locul ridicat se scurge zama de gunoi și aceasta se pierde. De aici urmează că mai cu samă în Elveția, țara nemțască, Franța și alte țări, locul unde aduna gunoiul de grajd este ales

FOIȚA.

De lângă piramidele și Sphinxul Egiptului.

— Schiță de călătorie. —

de

Dr. PAUL LAURAN.

(Continuare și fine).

Escursiunea la piramide.

Mă stăpânea un gând, un dor puternic ca să cercetez de aproape vestitele monumente ale antichității. Piramidele și Sphinxul, cari se află de cea parte a Nilului, la marginea deșertului Sahara.

După ce în decurs de trei zile am cercetat locurile cele mai însemnate ale orașului, iată că seara după cină, — pe tabla cea neagră a hotelului cetesc programul zilei următoare: „Escursiunea la Piramide și Sphinx”.

Este de știut, că precum: când călătorești în Roma, cel dintâiu monument, care îți atrage atențiunea când te apropii de oraș este: mondialul templu alui S. Petru, — chiar așa când te apropii de Cairo, deja din depărtare se zăresc contururile regulate ale unor munți, cari prin dimensiunile lor colosale par de a nu fi lucru de mână ome-

nească, însă prin formele lor geometrice regulate te fac să te convingi despre contrarul...

În dimineața zilei următoare, m'am urcat pe electric, care se oprea chiar înaintea oteleului nostru. — Istetiștea engleză a făcut, că cu toată ușorătatea să se poată ajunge până în apropierea Piramidelor. — Electricul pentru trei piastri egiptiace (un piastru egiptiac valorează după banii noștri cam 24 fileri) te duce până la marginea Saharei. — Călătoria durează aproape o oră. — Treci peste oraș, peste fluviul Nilului și apoi peste agrii canalizați de lângă Nil și în urmă, sosești la stațiunea ultimă. — De aici apoi am mers pe jos până la Piramide, însă cât de cu greu!

Un vânt sufă dinspre deșert și purtând cu sine nisip galbin, mi s'a umplut părul și urechile de el, mi-a intrat în ochi, în nas... mi-a îngreunat răsufierea, încât, numai întorcându-mă cu spatele către vânt, am putut să străbat înainte, spre țintă... Dar iată, că în urmă ajung, sunt în Sahara... lângă cea mai mare dintre Piramide, lângă Piramida: Cheops.

Piramidele Egiptului.

Piramidele sunt mormintele colosale, în cari se îngropau Faraonii, vechii regi ai Egiptului. Dela marginea deșertului, se extind pe un teritoriu de aproape 25 km. și sunt de diferite dimensiuni. Cea mai mare

este Piramida Chut sau „Cheops”, după numele regelui îngropat în ea. — Lățimea ei este de 222 m. iar înălțimea de 151 m. Cu un cuvânt: un munte întreg în formă geometrică regulată, zidit de mâni omenestil. Nu departe de Cheops, mai mică decât aceasta este Piramida „Chefren”, de o înălțime de 142 metri, mai departe de aceste, „Mikerinos” și apoi dacă privești spre miazăzi de-alungul Nilului, vezi o mulțime de alte piramide mai mici, cari se perd în orizontul îndepărtat al Saharei...

Zidirea Piramidelor.

Monumentele aceste grandioase, cari în evul antic se numărau între minunile lumii, s'au zidit cam cu 2400 ani înainte de Hristos.

Poporul Egiptului adora pe regii săi, Faraonii, ca pe niște semizeii. — Credința lor era, că semizeii acestia, cari erau înrușiți cu zeii de sus, nu se pot îngropa în pământ laolaltă cu ceilalți muritori nemernici, — deci chiar pentru aceea au fost unii, cari de bună voie s'au oferit ca să lucre la ridicarea mormintelor acelor colosale, în mijlocul cărora, deasupra pământului lăsau o cameră, unde după moarte se îngropa Faraonul lor împreună cu cea avut mai drag în viață: armele, trăsura aurită, juvaere de aur și petri prețioase.

Zidirea unuia dintre aceste monumente dura câte un jumătate veac și mai mult,

cu mare băgare de samă. Așa spre pildă, aleg un loc mai ridicat, acolo după trebuință sapă o groapă adâncă de un metru, ai cărei pereți și fundament îl fac din ciment; lângă groapa aceasta fac o fântână cu pereți și fundament de ciment. Aici se scurge udul din grajd prin țevi pe sub pământ și tot aici zama de gunoi din groapa de gunoi al cărei fundament se pleacă spre fântână. Toate aceste întocmiri sunt făcute de oameni cari știu înoda crețariul cu 7 noduri, dar le-au făcut căci au văzut că numai așa pot avea gunoii acela bun care să le dea roadă îndoită din prețul căreia nu numai că și-au întors cheltuelile avute, ci s'au trezit cu câștig. Să facem și noi socoteli și dacă eșim la cale să ne întocmim la fel.

Intocmirile economilor culți francezi, nemți ș. a. strălucesc, nu pentru ca lumea economică să se mire, ci pentrucă așa aduc mai mare câștig. In groapa de gunoi se așază sirat de strat gunoii scos de 2 ori, de 3 ori pe zi din grajd. La noi cei mai mulți oameni aruncă cu putere gunoii din grajd, pe grămada de gunoi, așa că aproape pe vârful fiecărei grămezi înaintea grajdului vezi aruncat gunoi proaspăt ce se țuțuie ca un boghin sau rudaș. Așa stă el acolo 3—4 zile sau chiar 1 săptămână întreagă. Il sufă vântul, il bate ploaia, il arde soarele așa că pe când il așază în strat, sau după cum zic il imprăștie, nu mai are preț, căci sărurile amintite mai sus, aproape sau dus în vânt, rămân numai paele murdărite. Străinii fac astfel: Cu o roabă sau tiriboanță poartă gunoii din grajd și-l așază astfel, ca să fie pe o formă de ridicat, adecă să aibă o față dreaptă, obli, plană. Când urmează al 2-lea strat, mai înainte udă stratul cel deja așezat, cu zamă din fântâna amintită mai sus, așa că stratul să fie destul de umed dar nu plin de apă, apoi stratul al

2-lea și pe acesta îl calcă bine cu 2 sau 4 boi. Este adecă lipsă ca gunoii să fie de ajuns de umed și destul de indesat, așa ca umezala și indesatul împreună să scoată tot aerul dintre gunoi. Aerul produce o ardere prea mare, urmarea este că sărurile amintite se prefac în gaze, și se ridică în aer, de unde urmează, că rămânem iarăși cu gunoii cel slab.

Umezala e de lipsă pentru a se putezi gunoii, adecă ca partea păioasă să se moaie bine și să sbea sărurile de mai sus, dar o umezala prea mare este stricacioasă, căci gunoii se mucezește. Coacerea, adecă putrezirea gunoii este supusă dară lucrărilor de mai sus, adică indesării grămezii de gunoi, udării ei și imprăștierii gunoii în dată ce-l scoatem din grajd.

G. Chelemen.

Corespondințe.

Iarăși „stropirea caselor la Bobotează”.

Când am scris despre acest obiect în Nr. 8 al „Unirii”, nici pe departe n'am avut de gând să dau scrisului meu caracter polemic, nici „să sar în apărarea acelor, cari au fost combătuți în notița din „Cuvântul adevărului” Nr. 1. — Un singur gând am avut: acela de a spune cu toată umilința că îndrănesc a fi de altă părere — și acela de a mă apăra pe mine însu-mi, fiind eu — nu mi-e rușine s'o spun — cel dintâi între cei păcătoși. — Nici n'am avut intențiunea să trag la îndoială dreptul „C. A.” sau a ori cărei alte publicațiuni de a combate nenumeratele abuzuri cari se află în praxa

noastră pastorală, acest drept îl recunosc, susținând însă și pentru mine și pentru alții dreptul de a fi de altă părere în chestiile dubii — la apariția ori de fapt dubii? — asta e indiferent, — numai să fie omul de bună credință. — Premiând aceste, să trecem în meritul lucrului.

Înainte de toate mi-se pare că acest lucru confratele nb. — pe nedreptul îl prea bagatelizează, când zice din cuvânt în cuvânt: „îl facem atent pe iubitul confrate, să nu se angajeze pentru apărarea unor lucruri, cari nu merită zelul și acribia polemică a sf. sale”. — Insuși faptul că a apărut notița respectivă în C. A. — e o dovadă că lucrul nu e așa de bagatel cum crede dânsul, apoi mai este încă o dovadă: faptul, că obiceiul de a trimete cantori etc. cu crucea, nu este un obicei al câtorva preoți, nu e vorbă adecă de abia câteva cazuri izolate, ci un obicei lătit în măsură cu mult mai mare de cum ar crede cineva.

Așa, cu foarte puține excepțiuni, e lătit în parohiile de munte, în forma aceea că parohia se împarte în mai multe părți, umblând într-o parte preotul, în alta cantorul X, în alta Y... etc. — Apoi preoții dela țară, cari iarăși, aproape fără nici o excepțiune au câteva case răsletite pe hotar, deasemenea aproape fără excepțiune trimet cantori etc. la casele respective. Pe Sălaj, apoi, în cele mai multe parohii, chiar și nerăsletite, cu crucea umblă cantorii etc. Înainte de asta cu 2—3 săptămâni am întâlnit un preot de pe Sălaj, care mi-a spus că el nici odată nu umblă cu crucea în parohia lui, măcar că nu e parohie răsletită — pentrucă zice dânsul: deși aș putea s'o gat într-o zi — plătește-se oare atâta strapă pentru câte un pumn de fasole?... Iată frate dragă, de ce a fost lipsă de „zelul și acribia polemică etc.” — pentru liniștirea conștiinței mele și

după mărime. Faraonul, în tot timpul domniei sale, își zidea mormântul. — Dacă din întâmplare simțea că-i slăbesc puterile, se păzia și mai tare, ca să-și termineze mormântul înainte de moarte. — Această-i cauza, pentru care unele dintre Piramide sunt mai mici, altele mai mari.

Dupăce a murit Faraon, fi scoteau intestinalele, înlocuindu-le cu ierburi aromatice, trupul îl ungeau cu ulei mirositor anume pregătit și după aceea înfășurându-l în lână, îl închideau în un sicriu de lemn, pe care pingat frumos scriau numele și datele domniei, cu semne hieroglifice. — După aceea, cu mari solemnități de jale, îl așezau în camera lăsată anume în interiorul piramidei zidite de el. Cu o piatră de granit colosală închideau ușa și coridorul. Apoi zidiau intrarea, să nu fie cunoscută, ca nu cumva hoții, știind locul ușii, cu mâni sacrilege să se apropie... să conturbe somnul celui repausat și să-l jefuiască...

Excursiunea la Sphinx.

Nu departe de piramida Cheops, se afla vestitul Sphinx. — Dupăce ne-am fotografiat, lângă piramide toți excursioniștii iată, că o mulțime de arabi, toți proprietari de cămile, — ni-se imbie, ca să ne ducă până la Sphinx. — Mă tocimesc și eu cu un arab — înște vorbind limba internațională, cu dejetele — pentru 5 piastri (1.20 cor). A fost foarte interesant, când la comanda ara-

bului, camila cea înaltă, a ingenunchiat deodată ca să mă pot urca pe ea. — Majestos ridicându-se apoi cu mine, am luat calea, prin Sahara spre miazăzi, și după o scurtă călătorie, trecând peste o colină de nisip, de ceea parte deodată numai ni-se înfățișează o figură colosală de piatră cam roșietică, care nici e om, nici animal... Trupul e a unui animal iar capul e de om!... Este de o mărime așa de colosală, încât ți-se pare, când te uiți la ea în față, — că e o nălucă o viziune înaintea ochilor tăi!...

Fața ți-se pare că ride și te privește cu un anumit dispreț... pare că voește să-ți grăiască și să-ți zică: „O călătorule!” Vierme miserabil al pământului, tu ești îngâmfat pentru geniul minții tale, deși ești un nimic în asemănare cu mine... Eu am văzut istoria lumei întregi... cinci mii ani s'au petrecut înaintea ochilor mei, și totuși nu m'am schimbat!...

Savanții lumei foarte mult și-au sfărmat capul, că oare ce însemnătate are Sphinxul acesta? — Ce monument vrea să fie? — În anul trecut, un profesor englez a interpretat astfel enigma Sphinxului: în anul 2850 înainte de Hristos, a trăit un rege puternic în Egipt, al cărui nume nu se știe. — Capul Sphinxului închipuește fața regelui, iar trupul de leu vrea să însemneze puterea, țaria lui, cu care a apărât țara și monumentele, în cari erau îngropați regii antecesori. — Le-a apărât în contra vrășma-

șilor și a popoarelor sălbatice, cari din mijlocul Africei întunecate adese ori năvăleau în contra înfloritoare țări a Egiptului.

Vandalismul culturii moderne.

Regii Egiptului, Faraonii cei puternici, s'au îngropat în piramidele din deșert... departe de șgomotul lumii... unde nu poți să vezi decât nisip și iarăș nisip... de culoarea cea galbină a morții!...

S'au închis în sânul monmintelor acelor gigantice, cu engetul, că vor dormi acolo liniștiți și nimenea nu le va conturba somnul lor dulce! Dară, amar s'au înșelat!...

Ce-i drept, au trecut câteva mii de ani, când nimeni n'a cutezat să se atingă, cu mâni sacrilege, de mormintele lor. — Nu s'au atins cei de de mult, nu s'au atins păgânii din evul antic, deoarece ei, pe lângă toate defectele lor, — aveau o însușire bună și nobilă: aceea de a venera morții!...

A trebuit să rosească evul mai nou, a trebuit să vină cultura modernă, care nu respectează nici vii... nici morții!...

Pofta după câștig, dorul după comori, aur și petri scumpe ale civilizației moderne, a deschis ușile până acum tainice ale piramidelor... a profanat sacetualele aceste ale morții și pe Faraonii cei puternici de oarecând ai Egiptului, după o odihnă de peste patru mii de ani, fără de cruțare i-a scos afară și le-a așezat în muzeul...

Ce vandalism a așa numitei „Culturi

a altor confrăți cari — suntem cu musca pe căciulă!

Să trecem însă la obiect. Nu e adevărat oare, că stropirea caselor a introdus'o numai obiceiul? Nu e adevărat apoi, că pe cum obiceiul a introdus stropirea caselor prin preoți — așa a introdus'o și prin cantori? Nu e adevărat — mai departe — că forul competent în această privință nu s'a declarat încă? Praxa latinilor și dispozițiile lor la acest obiect, pe noi nu ne privesc absolut de loc, asta cred că o înțelege bine confratele nb! Că apoi e tot atât, ori umblă cantorii cu crucea, ori se abandonează obiceiul — asta o admit, pentru că de fapt valoarea apei sfințite nu crește de loc prin faptul că o duc cantorii și stropesc casele cu ea, tot atât ar fi, dacă și-ar duce-o fiecare acasă! Cantorii o duc însă cântând „Jordanul” — vestind tuturor dumnezeiasca pășire în public a Mântuitorului! Așa dar însemnătatea praznicului reclamă — întru cât se susține obiceiul — umblarea cantoriilor, nu necesitatea stropirii caselor prin cantori! Eu numai atâtă zic: dacă e permis ca un laic să-și stropescă casa cu apă sfințită de preot, dacă unui laic îi este permis să sărute crucea ce o ține alt laic în mână — de ce să se condamne în mod absolut preoții, cari din motive practice, foarte ponderoase, trimet cantorii să stropescă casele, vestind în aceeași vreme arătarea în lume a fiului lui Dzeu?

Ce privește partea practică — nodul gordian al acestei chestii — confratele nb. va fi băgat de sigur de seamă că nu e vorbă numai de îmbolnăvirea preoților ci și de altceva: de preoții înaintați în vârstă, debili etc., pentru cari ori bolnavi, ori sănătoși, umblatul cu crucea e greutate, e jertfă împreună cu pericolul vieții. Confratele nb. amintește despre abrogarea „umblatului cu crucea”, iar eu zic, că decât să fie îndatorăți preoții dela munte a umblat cu crucea în persoana la fiecare casă, mai bine să se șteargă cu totul obiceiul umblatului cu crucea.

Ca să fim bine înțeles, rezum în câteva cuvinte: e foarte bine dacă preotul merge în persoană cu crucea la fiecare poporean, când însă din cauze juste trimete cantori și

alte persoane ca să stropescă casele — nu se poate condamna, cu atât mai vârtos că forul competent nu s'a declarat în această chestie! În chestiile dubii apoi, precum C. A. are dreptul de a-și spune părerea, așa avem dreptul și noi, cei cu musca pe căciulă, să fim de altă părere! Ciocnirea ideilor aduce schinteia adevărului, eu pe confratele nb. îi asigur că o scurtă notiță a C. A. nu e suficientă pentru rezolvirea chestiei, ci mai vârtos o discuție serioasă, nu „polemie”, ci discuție!

Durere — ca un biet preot din extremitatea Ardealului — n'am avut posibilitatea să studiez chestia din punct de vedere principiar cu deamăruutul, vor fi însă alții în împrejurări mai favorabile, cari, având la mână cărțile necesari etc. — vor putea să studieze academice această chestie. Asta e absolut necesar, pentru că e vorbă de liniștirea conștiinței sutelor — și în multe privințe — miilor de preoți! Poate să ajung chiar eu în poziția de a face studii serioase asupra chestiei, natural că dacă rezultatul studiilor va fi cel ajuns de fratele nb. atunci cu umilință îmi voi pleca capul!

Septimiu Popa.

Reviste.

Turburările din Mexic. În urma biruinței revoluționarilor fostul președinte al Mexicului Francesco Madero și vicepreședintele republicii Suarez au fost de învingători împușcați.

După știrile mai nouă a fost împușcat deodată cu ei și Ascano secretarul președintelui. Statele Unite îndatăce au primit știri oficiale despre executarea lui Madero au întreprins pașii de lipsă ca cei vinovați în acest omor să fie pedepsiți.

Noul președinte Huerta însă, la întervenirea Statelor Unite a declarat, că moartea ambilor a fost numai întâmplătoare. El a demandat că atât

moderne”, care-i cu mult mai scandaloasă ca cultura cea veche a păgânilor!...

Mumiile Faraonilor.

Mai de demult francezii, iar mai încoace, mai ales de când sunt la putere peste Egipt englezii, rând pe rând au deschis ușile piramidelor, au penetrat în interiorul lor, au scos de acolo osămintele regilor împreună cu armele lor și toate podoabele, ce erau îngropate cu dânzii în mormânt. — Azi se pot vedea în muzeele din Londra, Paris și Berlin, și în toate muzeele cele mai de frunte din lume.

În Cairo asemenea este un muzeu grandios, zidit pe spesele statului englez, în care am petrecut o jumătate de zi. — Aici am văzut o mulțime de statue antice, pe papiruse cu scrisori hieroglifice, lucruri artistice de aur etc., dar decât toate aceste mai interesant a fost ce am văzut sub sticlă mumiile faraonului Ramses al V-lea, care deși odihnește de patru mii de ani, este foarte bine conservat. — Pielea îi este nea-

gră, însă trăsurile feței se pot distinge curat — Dinții, deși nu-i are toți, sunt întregi și albi. — Părul îi este alb, sămn, că a ajuns bătrânețe adânci!...

Aici apoi, lângă trupul lui Ramses al V-lea, am stat mai mult timp, gândindu-mă asupra nestătorniciei vieții omenești!...

Regele acela puternic de odinioară, înaintea căruia se plecau miile și milioanele supușilor, care a trăit ca un semizeu pe acest pământ și înota în toate plăcerile și bogățiile lumii acesteia, iată că este închis între niște pereți de sticlă... și pentru câteva parale, se arată publicului, care cu compătimire îl privește și stă lângă dânsul! Ce folos are de bogățiile sale?... Ce folos are, că pe prețul sudorilor de sânge a supușilor săi umiliți, a zidit monumentele acele gigantice?!

Unde-i acum puterea lui? Unde-i cununa mării lui de odinioară?!

Sic transit gloria mundi!...

Madero cât și Jaurez să fie transportați dinaintea plebei infuriate la un loc sigur. Spre paza automobilului care îi transporta, a dispus ca însoțitori 200 călăreți. Într-o stradă laterală însă, convoiul a fost oprit și primit cu salve.

În lupta ce s'a desfășurat și în care au căzut mulți din ambele părți trebuie că niște gloanțe rătăcite au stâns viața președintelui și a vicepreședintelui.

Povestea aceasta însă, nu o crede nimenea revoluționarilor și statele Unite sunt hotărâte a face ordine în Mexic, chiar și cu puterea armată.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Protonotariul consistorial Pr. On. *Iunio Brut Micu* a fost constituit și Director al Cancelariei Metropolitane. Clarisimul dr. *Alexandru Nicolescu*, profesor de teologie, a fost numit secretar metropolitan și asesor consistorial, iar în locu-i a fost numit de profesor la teologie Clarisimul dr. *Ioan Coltor*, revizorul arhidiecezan.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În numele credincioșilor mei poporeni îmi țin de plăcută datorință a exprima și pe aceasta cale, intima mulțămintă la doi donatori, cari spre mărirea lui Dumnezeu și pentru mântuirea sufletelor, au binevoit a da în folosul bisericii noastre gr.-cat. din nou edificată un clopot și o toacă de aramă și anume: Evlaviosul fiu a bisericii noastre Gavrilă Baci, care prin purtarea lui de model și dibăcia sa de mai mulți ani e în serviciu la consumul de bere din Petroseay plin de bucurie, că în comuna sa natală *Spring* a văzut o nouă biserică, din plata sa a cumpărat un clopot în preț de 418 cor., iar bunul creștin mare proprietar în Doștat *Ioan Crăciun* fiul boerului de pie memorie *Samoilă*, a donat o toacă de aramă greutate a 15 kgr. în preț de 51 cor. Marimoșilor donatori, cari vor fi scriși în „Cartea de aur”, Dumnezeu să le răsplătească aceste daruri trecătoare cu plata vecinică cerească. Atât clopotul cât și toaca a fost binecuvântate și sfințite în prezența credincioșilor și așezate la locul său, unde prin servitoriu pus vor chema pe fideli la rugăciune iar cu glasul jelnic va petrece la odihna de veci pe toți credincioșii fără deosebire.

Fapta de sine se laudă, dea Dumnezeu ca să aibă și alți imitatori spre cinstea lui Dumnezeu. *Spring*, la 20 Februarie 1913. — Oficiul parohial gr.-cat.

Hymen. Dl. *Ioan Pop*, fostul subprefect la Internatul vancean de băieți și apretiatul nostru colaborator își va serba cununia Duminecă în 2 Martie a. c. cu dragălașa *dșoară Aurelia Truția*, în biserică gr.-cat. din Ciucea. Trimitem tinerei perechi sincerile noastre felicitări.

— *Traian Lazar* teol. abs. și *Maria Malvina Marcu* anunță celebrarea cununiei lor, care va fi Duminecă în 2 Martie n. 1913 la orele 4 d. a. în biserică graco-cat. din Gârbova-de-jos.

Convocator. Ilustrul prezident al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român” cu recercarea de sub numărul 1514—1912 subscrisului a încredințat organizarea „Despărțământului Băsăși” ce se va compune din comunele aparținătoare cercului administrativ Cehul Silvaniei.

Spre a satisface înaltei însărcinări convoc la Oarța de jos pe 2 Martie st. n. 1913 la 12 ore a. m. adunarea de constituire a noului „Despărțământ”.

Când aceasta cu onoare Vi-o notife Vă rog să binevoiți a lua parte la adunarea sus amintită, aducând cu DVoastră 1—2 reprezentanți și din popor.

Cauza e mare, căci e vorba de cultura poporului român de lumina, ce este chemat cel mai înalt așezământ cultural al nostru a răspândi și în acest colț al Sălăgiului.

În speranța, că nu va fi convocarea, glasul celui ce strigă înzădar sunt al Prea Stimat Domniei-Voastre venerator *Vasiliiu Pop*, preot-protopop onor. Oarța de jos la 12 Februarie 1913.

Numărul Patriarhatelor. Astăzi sunt 14 patriarhate. Dintre acestea, 4 așa numite patriarhatus maiores sunt în Constantinopol, Alexandria, Antiochia și Ierusalim. Cele dintâu trei există numai de iure, precând patriarhatul dela Ierusalim dela 1847 există și de iure și de facto și e ocupat de Filip Camassei.

Dintre celalalte 10 patriarhate, patru sunt de rit latin, iar șese de rit oriental unit. Cele de rit latin sunt numai titulari (patriarhatus minores) și anume: 1 Patriarhatul Indiilor vestice, care totodată e și arhiepiscop la Toledo în Spania. 2. Patriarhatul Indiilor ostice, care e și arhiepiscop în Goa. 3. Patriarhatul din Lissabona. 4. Patriarhatul din Veneția.

De rit oriental sunt: 1. Patriarhatul coptilor (Reșed. Alexandria). 2. Patriarhatul syriilor (Reșed. Mardin.) 3. Patriarhatul maiorităților (Reșed. Bikorchi, în muntele Libanului). 4. Patriarhatul melchiților (Reșed. Damasc.) 5. Patriarhatul chaldeilor. (Reșed. Mossul). 6. Patriarhatul armenilor. (Reșed. Constantinopol.) Sub jurisdicțiunea celor cinci patriarhate din urmă stau mai multe arhiepiscopii; iar de patriarhatul din Alexandria al coptilor, să țin numai două episcopii.

Mulțumită. La concertul aranjat de reuniunea de cântări „Lira” din Lugoj în onoarea Il. Sale Dni Episcop dr. Valeriu Tr. Frențiu cu ocaziunea întronizării au încurs următoarele suprasolvirii:

Dela Preasf. Sa Dl Episcop 50 c. Dr. Bontescu V. 15 c. Dr. I. Baltescu 10 c. E. Socaciu protonot. 5 c. dr. V. Bejan 4 c. dr. Petric, Al. Mihalyi, dr. Mîcuș, dr. I. Pop, M. Morariu, V. Huszár câte 3 cor. V. Poruțiu, dr. L. Luca, dr. I. Șegațian, Brauch F., dr. V. Macavei câte 2 c. Păr. Soceneanțu Cîntea, G. Ciologariu, Mustețiu inv. dr. Grădinar, dr. Brânzeu, dr. Imbroane, G. Stefani câte 1 cor. Primească marinimoșii donatori și pe aceasta cale mulțumitele noastre. Comitetul aranjator.

Mulțumită publică. La Apelul senatului școlastic, gr. cat. din Șoimuș publicat în „Unirea” Nr. 114 din 1912 publicul românesc a răspuns cu următoarele sume în favorul edificării școale gr. cat. de aici.

Pentru care bună voință și sprijin material exprimăm pe această cale binefăcăto-

rilor sincerele noastre mulțămiri — trimitându-le tot odată în deosebi la fie-care cărți de cuprins variat și de valoare dublă a sumei banale trimeasă de ei.

Atanasio Blaga preot în Lupeni o trimis 2 C. Gligore Alexandru; Lugoj 3 C. Pant. Părcălab sergent, Lőcse 5 C. G. Tyra serg., Lőcse 2 C. 50. fl. G. Juhász sergent, Lőcse 2 C. 50 fil. T. Părcălab sergent Bistrița 4 C. I. Trif sergent Bistrița, 1 C. P. Csucsa sergent Bistrița, 1 C. I. Batinas sergent Bistrița, 1 C. G. Drăgan sergent Bistrița, 1 C. I. Maroșan sergent Bistrița, 1 C. E. Domide sergent Bistrița, 2 C. E. Buja sergent Bistrița 1 C. I. Titieni sergent Bistrița 1 C. G. Pop sergent Bistrița 1 C. G. Todea sergent Bistrița 3 C. P. Ursz sergent Bistrița 1 C. I. Tyurzan sergent Bistrița, 1 C. D. Butușa sergent Bistrița, 1 C. G. Lazar sergent Bistrița, 1 C. Basiliu Moldovan conducător de pluton 1 C. G. Vicaciu conducător de pluton 1 C. Ilisie Cămăraș conducător de pluton 1 C. D. Bal conducător de pluton 1 C. L. Cărcu conducător de pluton 1 C. L. Lazar conducător de pluton 1 C. V. Zsarzs cond. de pluton 1 C. Silv. Filip cond. de pluton 1 C. Cziful Larion cond. de pluton 1 C. Melean Ioan cond. de pluton 1 Cor. I. Nechita cond. de pluton 1 C. I. Lazaro cond. de pluton 1 Cor. I. Stărciu caporal 1 C. Danil Pop corporal 50 bani.

Primească încă odată binefăcătorii ceau sprijinit edificarea unei sărace școli românești sincerele noastre mulțămiri. Șoimuș la 16 Februarie 1913. Părcălab Flore, curator controlor. Luca Samoilă, curator. Ioan Baciu, preot gr.-cat.

Evreii din România cu drepturi politice. Între evreii pământeni din România s'a înființat mai de mult o societate numită „Uniunea evreilor pământeni”, care an de an ține întruniri în diferite centre. Acestea întruniri să fac pentru o propagandă de unire între tinerii evrei, cu scopul de-a duce o luptă sistematică pentru obținerea drepturilor cetățenești.

Oratorii dela aceste întruniri arată, că evreii pământeni prin sarcinile pe cari împlinesc și prin satisfacerea legii militare au dreptul la cetățenie, făcând apel la tinerii evrei a să unii cât mai mulți, ca pîntr'o forță comună să se impuie guvernului, care să le dea drepturi politice și egale ca și românilor.

Petreceri. Reuniunea femeilor din Turda, văzând rezultatul neașteptat a ciclului de conferințe ce le-a ținut în iarna aceasta și cedând și dorinței generale a hotărît ca din prilejul ultimelor conferințe anunțate pe 2 Martie st. n. să aranjeze un mic festival împreună cu o convenire socială și dans. Aduce deci pe calea aceasta la cunoștință, că cele două conferințe din 2 Martie întregite cu câteva puncte de declamație cu un duet de violină etc. se vor ținea în Sala cea mare dela hotelul Elisabeta. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană 1 Cor. Pentru țărani 10 fileri. După ce invitații speciale nu se fac, toți Români de bine din jur și depărtări să se conzidere prin aceasta de invitați. Maria Vlăduțiu, prezidentă. Dr. George Pătacean, seeretar.

— Agentura „Asociației” din Pănade invită la producțiunea teatrală, ce o va aranja Duminecă la 2 Martie n. în sala școlii din loc. Începutul la 7 ore seara.

— Inteligența română din Iara și jur invită la petrecerea ce o va aranja Duminecă în 9 Martie n. în sala hotelului „Coreana” din Iara inferioară.

Reuniunea de înmormântare din districtul protopopesc gr.-cat. al Sibiului și-a ținut a IV adunare generală Duminecă în 2 Faur n. în sala școlii române gr.-cat. din Sibiu, sub prezidiul dñi Iuliu Bărdosy, inspector reg. școl. i. r.

Această reuniune întemeiată de 3 ani împliniți, după cum ne arată cifrele membrilor înscrși de 1354 a făcut frumoase înaintări, dovadă că însemnătatea ei de binefacere pătrunde tot mai tare în sinul poporului nostru. La înființarea ei, aici între diferite însoțiri de felul acesta, ni-se împărea întreprinderea cam cutezătoare, dar prin stăruința și hărnicia conducătorilor de azi am ajuns în prezent la un progres îmbucurător, înscriindu-se în anul expirat ca membri noi 275. Reuniunea funcționează acum cu 4 secții complete. Intratele în anul expirat 1912 conform rațiociniului prezentat de casarul reuniunii Romul Botezan inv. și cenzurat prin bărbați de încredere au fost de 11687 K. 90 fil. cazuri de moarte au fost în toate 4 secțiile 70 după cari sau plătit moștenitorilor legali suma de 8107 cor. sumă destul de conziderabilă dată acelor, cari și-au putut împlini dăruințele față cu cei repositați între împrejurările crizei de bani ale anului

Cu 31 Decembrie 1912 reuniunea avea un fond de ajutorare de 6642 C. 94 fil. depuse la „Albina” din Sibiu și 1029'84 „Patria” din Blaj. Avera totală a reuniunii se ridică la peste 15000 cor.

Între hotăririle acestei adunări e de remarcat propunerea membrului direcțional N. Togan protopop care pretinde, ca conziliul direcțional să țină ședință în fiecare pătrar de an, ca cu atât mai mult să se arete interesul față cu reuniunea și afacerile ei.

Cinema „Edison”. Dl Alexandru Marele, a inaugurat de câteva zile în sala otelului Univers o serie de reprezentațiuni de cinematograf. Putem să spunem cu multă bucurie că reprezentațiunile cinematografice ale dñi Marele sunt bine succese, norocos alese și frumos luminate. Ar fi bine ca publicul nostru să-l îmbrățișeze cu toată căldura, ca astfel încurajat sa ne poată da filmuri cari de cari mai alese. Reprezentațiile se țin *Joia, Sâmbăta, Dumineca și sărbători* la orele 5 și 8 seara totdeauna cu program nou și variat.

Necrolog. † Ioan Moldovan, paroh gr.-cat. în Bănișior, protop. on. asesor conz. membru al congregațiunei comitatense, după grele și lungi suferințe, suportate cu abnegațiune creștinească, provăzut cu sf. Sacramente a muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 23 Februar n. în vârstă de 78 ani a vieți, 50 a proeției și 33 ani a văduviei.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

N. Atâta am cores și îndreptat, încât dacă nu veți pune mai mare pond pe stil, limbă și scrisoare, nu vă mai putem face loc în foaie. Cât timp ne-am perdat cu îndreptatul, îl puteam scrie de — trei ori.

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culți.

de
ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de
EMIL TATAR.
(Continuare).

Natura intimă a celulei până acum este o enigmă pentru mintea omenească cercetătoare. Invățații, până înainte de aceasta cu câteva decenii sămburile vieții îl scriau protoplazmei.

În zilele noastre este lucru cunoscut, că nucleul dă naștere vieții și protoplasma servește numai ca nutremânt pentru nucleu și cele două principii statorite mai sus, că, omne vivum ex vivo și omnis cellula e cellula îl întregim cu un al treilea: omnis nucleus e nucleus, că adevăratul embrion se naște numai din embrion. De altcun trebuie să recunoaștem, că întreaga viața embrionului este numai obiectul presupunerilor și al ipotezelor.

Celulele de reproducere, atât cele de sex masculin, cât și cele de sex feminin să desvoaltă din alte celule comune.

Se impune întrebarea, că pentru ce se deosebesc celulele aceste, de celelalte celule? De unde vine, că numai celulele fecundate conțin cvantul recerut de chromosoma?

Și aici se manifestează înțelepciunea nemărginită alui Dumnezeu; căci dacă celulele de propagare ar conține cvantul delipsă, atunci din celulele fecundate cu cvant dublu de chromosoma s'ar naște o plantă sau un animal de douăori așa de tare și perfect — că părinții, generațiunea următoare ar fi de patru ori așa de mare și tare ca producătorii săi, cu un cuvânt arborii ar crește la înălțimi nemărginite, iar animalele (și oamenii) ar deveni adevărați monstri înfiorători. (L. Wasman, Die moderne Biologie und die Entwicklungslehre p. 90).

Cred, că ști cum se întâmplă sporirea plantelor, căci altcun de sigur te-ar fi buctat profesorul de naturale. Polenul de pe stamini ori se scutură pe potirul plantei — ori decă nu, îl duc insectele și prin acestea ajung în ovariu: celulele masculine și feminine se împreună și semința după fecundare, deja e în stare a produce o plantă nouă. Iată și-am spus legea înmulțirii. Legea aceasta e în valoare și cu privire la oameni numai cu modificări importante.

Omul are și suflet. Trupul îl primim deja părinți, însă sufletul nu ni-l pot da ei. Și nu ne pot da suflet din acel simplu motiv, că fiind sufletul o substanță simplă, indivizibilă, părți din el nu se pot desface și în consecvență sufletul nu se poate înmulți, nu se poate reproduce. Singur numai Dumnezeu poate crea în om suflet. În momentul, când în pântecul mamei trupul e deplin format, Dumnezeu creiază suflet și-l așază în trupul, care e apt de-al primi. După cum vei înțelege îndată, cunoașterea acestui lucru e de tot important.

În chipul acesta se întâmplă înmulțirea

oamenilor și — în ce privește esența — mai mult nici învățații cei mai mari nu-ți pot spune.

În planul lui Dumnezeu, căsătoria este o instituție de însemnătate primordială.

Căsătoria e așa de veche ca însăși omenimea, ea este temelul tuturor instituțiilor și e prima în istoria omenimei.

Statul și biserica se compune din indivizi singuratiei. Dar nu indivizii susțin statul și biserica, ci cei căsătoriți, adevărat familia. Familia are rola aceea pentru viața societății, care are celula în organismul viu: ea e adevăratul izvorul vieții atât pentru biserică, cât și pentru stat.

Biserica își primește din căsătorie credincioși, statul cetățeni, cerul locuitori.

Părinții prin căsătorie conlucră la săvârșirea planului dumnezeesc de a susține omenimea, ea să nu se stângă și de-a împopula cerul și pământul. Domnul nostru Isus Hristos a ridicat la rangul de sacrament numai două staturi: preoția și căsătoria. Nu a investit cu onoarea aceasta demnitatea împăraților și a regilor, ba nici chiar viața perfectă a călugărilor. De aici poți vedea demnitatea înaltă, ce o au aceste două staturi înainte lui Dumnezeu.

Prin căsătorie se nasc oamenii după trup, preoția prin religie naște viața sufletească în oameni; amândouă aceste sacrameinte au datorința, ca să dea astfel de educație oamenilor, încât să fie vrednici de viața omenească.

S. Pavel, apostolul ginților numește căsătoria „taină mare“ și pe tot dreptul, căci ea ne dă viața naturală prin sporire, iar viața supranaturală prin educație. Părinții se numesc și se socotesc ca locuitorii lui Dumnezeu aici pe pământ, pentru că educațiunea o îndeplinesc în locul Lui, precum îngrijirea animalelor o îndeplinește prin instinctul sădit în natura lor. Însă ea să se poată câștiga fericirea cerească prin educație e de lipsă, ca soții să fie conduși de aceleași idei și principii — adevărat să fie de aceeași credință; iar scopul acesta de cele mai multeori nu se poate ajunge, când soții de căsătorie sunt de religie diferită.

Nu e numai natural așadară, că Dumnezeu apără instituțiunea cea importantă a căsătoriei cu legile cele mai severe?

Porunca a cincea a lui Dumnezeu ne spune „să nu ucizi“, așadară apără viața trupeză și sufletească a fiecărui om.

Porunca a 6-a zice „să nu curvești“. Prin aceasta Dumnezeu a luat sub scutul său puternic, originea vieții omenești, cinstea omenimei întregi. Dumnezeu nu permite, ca patimile cele mai urâte ale oamenilor să murdărească instituțiunea cea sfântă a căsătoriei și izvorul din care curge viața omenească.

Voința expresă alui Dumnezeu, e lămurită prin faptul, că a întemeiat căsătoria; el așadară voințe să creieze om numai în căsătorie legitimă. Căci repetesc, dacă intențiunea lui Dumnezeu ar fi fost, că el crează suflet omnesc oricând, atunci n'ar mai fi instituit căsătoria, ci oamenii s'ar fi împreunat întocmai ca și animalele, s'ar fi permis amorul numit liber. Dar acesta zic e osândit de Dumnezeu după ce a creat statul căsătoriei.

Prin urmare, acela care se împotrivește ordinii statorite de Dumnezeu și

oarecum îl constrânge pe Dumnezeu, ca să creieze suflet omnesc, atunci când voința Lui se opune la aceasta, acela vatămă însăși maiestatea divină și murdărește izvorul neprihănit al omenimei.

Ne place a ne numi creștini și zicem, că suntem fiii lui Dumnezeu. Ar trebui, ca aceia cari sunt căsătoriți, sau se pregătesc la căsătorie, se înțeleagă odată demnitatea de sacrament — adevărat de lucru sfânt — a căsătoriei; și cu rușinea cea mai mare, trebuie să mărturisesc, că oamenii culți și și de rând sunt conduși de cele mai josnice cugete în ce privește căsătoria.

Dumnezeu nici de cum n'a instituit căsătoria ca o mască, care să ascundă nerușinarea și păcătoșenia oamenilor. De aceea, tot ceea ce împiedecă ajungerea scopului principal al căsătoriei — înmulțirea neamului omnesc, este păcat foarte mare. A nu te folosi de dreptul căsătoriei, nu e nici un păcat dar a împiedeca ajungerea scopului principal, înseamnă a ataca instituțiunea aceasta în însăși temelia ei. Căsătoria e un lucru atât de sfânt, încât chiar și călcarea poruncii fidelității conjugale numai cu gândul sau cu fapta, constituie deja păcat greu. La s. Evangelist Mateiu 5, 28, cetim: Iar eu zic vouă, că tot celce se uită la muiere (sau la bărbat) poftindu-o pe ea, a păcătuit în inima sa. Acesta e cuvântul aceluia, care va judeca vii și morții.

S. Toma de Acvino mărimea păcatelor o statorește după măsura în care convin sau se opun voinții divine. Ceea ce este conform voinții lui Dumnezeu e lucru bun, ce se opune acesteia e rău. Esența fiecărui păcat e disordinea, e opunerea voinții divine.

Locul prim între păcate îl ocupă negarea lui Dumnezeu și înjurarea. În locul al doilea pune păcatul jidovilor, cari au chinuit și restignit pe Fiul lui Dumnezeu. Împărțirea cu nevrednicie cu ss. daruri îl pune în locul al patrulea, pentru că unul ca acesta atacă pe Dumnezeu întrucât el e ascuns sub speția pâinii și a vinului și în dragostea-i nețermurită să dă ca mâncare și beaură.

(Va urma).

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

Și-a băgat mâna în buzunar și a scos câțiva auri.

E un preț englez pentru tradarea Franței! Uite numai aici la capul acesta de femeie, care e capul reginei engleze.

— Ați ucis și pe Regnier? — Întrebă Antremont.

— Se poate, noi n'am întregat de nici unul cum îl chiamă. Toți morții sunt în curte, poți să-i privești.

— Fă lumină, demândă Artur servitorului, care aprinse numai decă o luminare și eșiră în curte.

— Cei ucși zăceau acolo, cu rănile sângerânde, contele îi privi pe rând, dar Regnier nu era între ei.

— Nu-i aici, zise Antremont, bucurându-se că o să-l afle în viață. De sigur el s'a fi ascuns undeva.

— Te voi conduce în odaia, unde a

locuit Regnier, zise servitorul. Se poate să se fi ascuns.

Impreună au urcat prin două coridoare dar fără să vadă nici o urmă de sânge. Încălțămintele lui Regnier erau sub pat, căputul și pălăria erau pe un cuier, dar pantalonii lipsiau cu totul. Antremont deschise un șifon, în care află un rând de haine și armătura nobilului Regnier. Antremont cercetă cu deamăunul șifonul, ca și când ar căuta un ac cu gămălie. Ba îi desfăcu și îmbrăcămintea de zale să vadă, că oare Regnier nu s'a ghemuit să încapă în trânsa. Apoi s'a uitat sub pat, deși de trei ori s'a convins, mai înainte că contele nu-i acolo.

Servitorul, cu lumina în mână privi în horn.

— În adevăr e aici!

Antremont privi cu bucurie spre horn, ca și când ar fi aflat un mare tezur.

— Conte Regnier, n'ai fi aplicat să te cobori din horn?

Contele n'a prea avut voie să-i împlinească dorința.

— Vii ori nu? strigă din nou Artur. E aici Antremont și vrea să-și tragă seama cu tine. De nu vi de voie bună, te tragem la vale de picioare.

În horn s'a făcut mișcare. Cădeau fărâmituri de scrum, iar Regnier se cobori silit plin de fușingine.

— Cum, tu Regnier, un viteaz distins, nu ți-e rușine să te ascunzi ca un iepure? se batjocorea Antremont.

— Nu te batjocori, zise Regnier. Mie nu-mi deroagă nimic să mă păzesc de niște ucigași, cari te omoară noaptea în somn. Iacă acum sunt aici, răzbunăți-vă, străpunge-mă sunt nearmat.

— Mie trebuie să-mi dai satisfacție! zise bătrânul. Spală-te de murdărie! Mai ai zece minute și ai să-mi urmezi.

Regnier îl privi surprins. Și contele se depărtă din odaie, așteptându-l în foisor.

Artur vorbi multe cu Rapin.

— E foarte nobil la inimă. — zise acesta.

— Spune' ce voiești, zise Artur. Eu am să duelez cu el.

Contele ieși spălat și curat îmbrăcat, înarmat cu sabie și sulită.

— Îți stau la dispoziție conte! zise complimentându-l.

— Urmează-mi, zise scurt bătrânul.

Îndată ieșiră prin poartă, unde contele a schimbat câteva vorbe cu portierul.

— Aduceți repede calul! strigă portierul către un servitor. Apoi demândă să deschidă poarta.

Regnier era atent la toate. Contele sta lângă el fără să zică ceva. Mai apoi puse mâna pe calul ce îl aduseră.

— Dacă dorești, sunt la dispoziție! — zise.

Esiră prin poartă și înaintară alături pe drum, când contele s'a oprit deodată.

— Ocaziunea asta am putut-o folosi să-mi răzbun. Dar nobilul trebuie să fie nobil și în pericol. Pentru aceea te-am scăpat și pe tine. După ce tu în apropierea Parisului nu ești în siguranță mergi în Lisieux, unde vei fi sub scutul șogorului meu. Spune-i totul și acolo mă așteaptă și pe mine. Cugetăte și la cea, că un om, care își

scapă pe inimicul său, oare poate fi ucigaș?

Regnier n'a zis nimic așa era de uit.

— Noa conte, nu m'ai înțales?

— Of, eu nemernicul, ce am făcut? Pardon nobile, recunosc: am greșit și mi retrag totul.

— E deajuns să ți-o spun asta numai între patru ochi? Dta mai ofenzat între mai mulți. Ofența se poate repara numai prin duel.

— Niciodată. Cum se duelez eu cu un om, care mi-ar putea fi moș? Nu, niciodată! Mai bine mă reîntorc în Paris și mă sinucid eu!

— Dar unde-i onoarea mea pătată?

— Nu te năcăji dle conte! — zise Regnier. Eu voi face tot posibilul! Întreagă Franța mă va lăuda. În viitor te voi preamări dle conte.

— Bine. Așteaptă-mă în Lisieux, Dzeu să fie cu tine.

— S'a reîntors îndată în oraș.

Regnier s'a urcat pe cal și în crepusculul dimineții a dispărut.

Blanca intraseea încontinuu era muneită de o durere sfâșietoare. Se temea în tot minutul, ca nu cumva să vină vre-un ostaș, care să-l omoare.

Marquisul nu se cugeta decât singur la Blanca. De întâmplările din Paris el nu știa nimic. Deodată intră în odaie Hedviga, palidă ca moartea.

— Dzeule bune, toți au fost măcelăriți.

— Cine au fost măcelăriți? întrebă marquisul.

— Hugenoții. Și încă toți hugenoții. — Serra s'a dus se afle totul. Regele de Navarra și prințul Conde, au fost uciși. Ba ucigașii au intrat și în odaia Margaretei și au ucis pe toți câți iau aflat acolo. Chiar și admiralul a fost străpuns.

Nobilul sta tolemit. Blanca îl privia mirată.

— Hugo vino-ți în ori! Nu te uita așa la mine.

— Mergi, zise Marquisul. Ah, aici e vorbă de tradare. Sabia mea încă e ascuțită.

— Hugo, cugetă-te, mi-ai promis un lucru și încă pe cinstea ta de cavalier.

— Nu-i așa! Moartea uită totul! strigă marquisul. Sermanul Colingny a fost strepuns în propria lui locuință. Am să-mi răzbun. Pentru ce să stau eu aici, în vreme ce preținii mei sunt măcelăriți?

A mers spre ușă, unde Blanca l'a prins de mâni.

— Hugo vrei să mă ucizi? căzând în genunchi.

Hedviga a oftat una lungă. Marquisul stetea ca și când ar visa, dar numai pentru un minut.

— Deschide ușa dormitorului! a de-mândat pe urmă.

Riviere, duse pe contesa în brațe înlocmai cum duce un tată pe fca sa iubită și bolnavă.

— Desfă-mi legăturile dela încălțăminte.

În vreme ce cameriera o desfăcu tremurând, Blanca și-a deschis ochii.

— Cum te simți nobilă contesă? zise cameriera.

Și-a șters fruntea cu mâna apoi zise:

— Unde-i Hugo?

— Aici! zise marquisul. Cum te simțești scump odorul meu? Fii liniștită, ți-am spus că nu te voiu părăsi sub nici o împrejurare.

(Va urma.)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Gărbău* pe timpul din 1/7 1909 până în 1/3 1911. — *Dridif* pe 1912. — *Seușă de Câmpie* pe timpul din 1/9 1911—1/9 1912. — *Il. Epp. Lugos* pe 1913. — *Mărmaros-Sziget* pe 1913 sem. 1-iu. — *Dr. B. Bpesta* pe 1913. — *Dr. P. L. Budapesta* pe 1 Febr.—1/5 1913. — *Șutu* pe 1912. Pentru Silvaș am sistat. Dar rugăm, ca restanța pentru amândouă să se reguleze. — *Moardeș* pe 1910 și 1911. — *D.-Szt.-Márton* pe 1913 sem. 1-iu. Adresa se va schimba, îndatăce vor merge pe gătate cele existente. — *Széphely* rugăm numele mai vechiu sau românesc, spre a ne putea orienta. — *Rechitova* pe 1910 și din 1911 până în 1/6. Vă merge. În ce parohie ai fost? *Bouțarii de jos* pe 1913. — *Cergăul mic* pe 1912 sem. 2-lea și 1913 sem. 1-iu. — *Bichigiu*. Adresa o vom schimba îndatăce se vor gata cele prezente. — *Sotelec*. La stim. DV. din 8/2. a. c. răspundem: Plătirile, la cari Vă provocați, ca s'ar fi făcut în an. 1909 de 12 cor. și în 1912 de 24 cor. — Ia noi *nu au sosit*. De aceea, cu plățirea din 11/I. 1912 a trebuit să se eviteze anii 1908, 1909 și 1910 sem. 1-iu. Deci reclamați acolo, unde ați făcut plățirile nesosite aici. — *Porț* plățirea din 1912 a fost pe sem. 2-lea din 1911. — *Ocnășugataș* pe 1913 sem. 1-iu. — *Rimeți* (Gyökereș) pe 1895—1/11 1900. — *Țagul mare* pe 1907 sem. 2-lea și 1908 întreg.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca pentru toți. Fr. Burnett. Micul Lord traducere de Iosif Nădejde.

Educatorii și în general părinții, cari au voit să facă educația copiilor lor prin citit. s'au isbit în totdeauna de lipsa unor cărți atrăgătoare pentru copii, cu conținut moral și educativ și, în acelaș timp, de o necontestată valoare literară. Și nu numai literatura noastră, dar chiar și alte literaturi sunt sărace în astfel de scrieri.

Printre puținele lucrări din literatura universală, cari răspund acestui scop, una din cele mai bune este fără îndoială *Michi Lord Fauntleroy* de Fr. Burnett.

Intr'o formă literară desăvârșită este redată o povestire extrem de interesantă, a vieții acestui nobil, — istorisire care are darul de a trezi în copii toate simțămintele generozității și nobile. Este cartea ideală de educație și nu există limbă cultă, în care să nu fi fost tradusă.

M. Străjanu: *Simbolismul*, Ch. Baudelaire, Pesimismul dnei Askerman sau influența materialismului asupra literaturii, un interesant studiu de literatură datorit venerabilului profesor dela Craiova. Se vinde cu 50 bani.

Dr. Ioan Urban Iarnik, *Beția de cuvine și altele*, Cățiva articoli mai scurți reproduși de prin revista, unde se puteau uita, scriși de marele filoromân Iarnik, profesor la universitatea boemă din Praga.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobate din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător	—80
" " " doi "	1.20
" " " trei "	1.60

plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comande se pot face la Tipografia Seminarială.

1. *Teologia dogmatică fundamentală* de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5.30

2. *Teologia dogmatică Specială.*

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7.30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. *Hipnotism și Spiritism* 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru bibliotecii. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Se afle de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4³/₁₀ cm.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se afle de vânzare la Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj. — Prețul freat 2.20 cor.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se afle de vânzare la Librăria seminarului teologic gr.-cat din Blaj—Balázsfalva.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I. Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5.40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj cu prețul 9.50 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se afle de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Udatul în pat! Se poate opri la moment!

Deslușiri dă gratuit, dacă i-se comunică datele etății și sexului: **Georg Pfaller** în Nürnberg K. 44 [Bavaria].

(9) 4 - 52

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K. 5,275,798.28
Capitale asigurate pe viață achitate	5,146,558.36
Starca asiguraților cu sfârșitul anului 1911	foc „ 127,763,744.—
	viață „ 10,931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 3—?

A apărut

ANTOLOGIONUL
sau
MINEIUL

tomul I. care cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.